

NAJĘTWIEJSZA
STENOGRAFIJA

POLSKA

z 223

przez

FELIXA SAXE.

WARSZAWA

Nakładem A. Dworakowskiego i Spółki
Ulica Miodowa N° 482 (4)

12235

Biblioteka Narodowa
Warszawa

30001002910497

II 2.033.039

19235

WSTĘP.

Przepatrzywszy kilka Stenografij wiadomych dōtad w polskim jazyku a szczegolniej ostatnia z nich wydania we Lwowie p. Polinickiego, po-
dlug metodij Gabelsbergera, nabylismy nie-
uwredzonego zdania ze ta, ktora obecnie prze-
kładamy publiczności jest bez porownania
tańsza. Tańsza ręczy tak potrzebnej i tak
nowej. W praktyki przekonaliśmy się nie-
raz ze w ciągu jednej lub dwóch godzin,
każdy z największą łatwością może poznac
obecnie przekładaną metodę, a najmniej
sza wprawa dostateczna jest do tego, aby
podług naszej Stenografii tak przedko pi-
sać jak się mówi.

Samo przez sie rozuumie sie, ze w Steno-
grafii cesto zbytnia jest ręca zwracać
uwage na ortografię, szczególniej w wyra-
zach, które nie prowadzą do walpliwości,
albo dwurzadzności, ani też na pięknego pi-
sanie, - celom jej wyjątknym jest pochwycić
mowę i przelać ją na papier, tak szybko

- aby zdać się za najciekawszym mówca.
 Główne ułatwiające naszej stenografii cechy są następujące:
- 1) Narzucanie jej odbywa się bez linii nieobecnych w innych stenogramach. W niej przeto długość albo wysokość znaku nie przedstawia takiej trudności jak w innych stenogramach.
  - 2) Pomimo łatwości liter wszystkie one niesą podobne do siebie.
  - 3) Łączanie liter jest najłatwiejsze i najpraktyczniejsze.
  - 4) Skrócenia najuięwalszych wyrazów, przyjęte w innych stenogramach dają się w niej bardziej łatwo poznac.
  - 5) Podług naszej stenografii pisze się jednym ciągiem bez przerwy w wyrazach i wracania się tyle utrudniającego w innych stenogramach.

Felix Saxe.

O alfabetie

§1. W naszej Stenografii alfabet formuje się z kółka O i kresek / \ - | które są literami.
 Kółko dzieli się poziomo O lub pionowo |
 Tym sposobem formują się nowe litery.
 Jeżeli do pojedynczych kresek dodamy kolejka, to otrzymamy nowe litery 9 ~ o q
 Dodając znowu do połkółeczka całe kółeczko, otrzymamy nowe litery a mianowicie:
 Ć ē ę ɔ -

Alfabet bez samogłosek (o których napis)

B.	C.	D.	F.	G.	H.	J.	K.	L.	M.
~~P~~ 9	~~C~~	~~D~~	~~F~~	~~G~~	~~H~~	~~J~~	~~K~~	~~L~~	~~M~~
~~ł~~	~~ł~~	~~ł~~	~~ł~~	~~ł~~	~~ł~~	~~ł~~	~~ł~~	~~ł~~	~~ł~~

N.	P.	R.	S.	T.	W.	Z.	ż.
~~N~~	~~P~~ 9	~~R~~	~~S~~	~~T~~	~~W~~	~~Z~~	~~ż~~
~~ł~~	~~ł~~	~~ł~~	~~ł~~	~~ł~~	~~ł~~	~~ł~~	~~ł~~

§2. Litery podwójne cz. sz. ch. formują się podług głównych zasad alfabetu, a mianowicie: ć ~ ę ɔ (zobacz tabelę).

Pożwórnne kombinacje liter z upuszczeniami samogłosek:

s <small>z</small> cz	np. jaszczore
czsz	" orasika
czcz	" urozowane
rzsł	" orzeszki
rzcz	" rzeczywistość
rzsocz	" wręczzenie
didsz	" didiow

Uwaga.

§3. W podanym alfabetie zdaje się uderać to, że dwie litery D / i R / są niby podobne do siebie; w pisowni jednak i połączeniu, tak nie jest albowiem D / pisze się z góry na dół i łączy się tym sposobem z innymi literami, a R / pisze się z dolu do góry zachowując też reguły przy łączaniu np.: Ad / Ar / Sd / Sr /

§4. Przy wglądzie na rzeczność w pisaniu i łączaniu liter nadalismy niektórym literom dwójakie formy. Przymając się bowiem zasadą pisania z lewa na prawo, musimy koniecznie przy łączaniu liter jednej albo drugiej formy używać.

Takie litery są następujące: B / albo 9, P / albo G / albo Ć, L / f albo J, M —, W —

Objasnijmy przykładami ich łączenie:

sb / bs. 2 ab / rb /

§5. Przedłużwszy zwyczajną kreskę dworzą, otrzymamy też literę podwojoną np. s — ss —, d / dd /, z \ zz \

Powiększając dwa razy kolko w literze, otrzymamy podobnie podwojenie tej litery np. b 9, bb 9, p 9 pp 9

Tak samo powiększając półkolko, otrzymujemy podwojoną literę np. N — NN —, K — KK —, C c Cc (—

np. Baba 9, Papier V, Nianka —, Mimo —, Mama —

§6. Gdzie Rz broni jak z pisze się przez i np. Rzad \, Rzecz \, Rzez \, Mariakac \

O przyjmkach

§7. Niektóre przyjimki piszą się skrócenie:

Nad. na, oznaczają się kreską położoną nad wyrazem, np. bieć 9, nabieć 9, stroić V, nastroić \V, zwyczajny \, nadzwyczajny \, stawiać \, nadstawić =\

§ 8. Pry pisze się ukośnie przekreślone P & np. tożyc $\text{t}^{\wedge}$, przytożyc $\text{p}^{\wedge} \text{t}^{\wedge}$
W wyrazach gdzie się napotyka podwójny przyimek spry albo zpry to też p posadzo i podobnie się przekreśla. np. przymier-ny $\text{p}^{\wedge}$, sprymierony $\text{s}^{\wedge}$, przyjańic-sie $\text{x}^{\wedge}$, zaprzyjańic sie $\text{z}^{\wedge} \text{x}^{\wedge}$

§ 9. Fie pisze się za pomocą p przekreślonego poziomo: ♀ np. tożyc $\text{t}^{\wedge}$ przelozyc $\text{f}^{\wedge}$, albo ♀ $\text{f}^{\wedge}$, pawiać $\text{p}^{\wedge}$, przepowiadac ♀ albo ♀ $\text{f}^{\wedge}$.

Uwaga. W tym wyrazie widać przekreślenie dwóch p: np. prowadzić V_1 , przeprowa-dnić V_2 albo ♀ V_1

§ 10. Pried składa się z przekreślonego p poziomo i d ♀ np. stawić $\text{d}^{\wedge}$, przedstawić $\text{f}^{\wedge} \text{d}^{\wedge}$
mowa $\text{m}^{\wedge}$, przedmowa $\text{f}^{\wedge} \text{m}^{\wedge}$

Podobnie piszą się za pomocą przekreślonego p. z dodaniem z ♀ przerozzysty $\text{f}^{\wedge}$,
przeczażenie $\text{f}^{\wedge}$

§ 11. Pod wyraża się kreska podoma pod wyrazem np. stawić $\text{t}^{\wedge}$, podstawić $\text{t}^{\wedge}$ słuchaj-
ć podsłuchaj $\text{t}^{\wedge}$, podloga $\text{t}^{\wedge}$

oś liter wyrazu np.
szeryc $\text{t}^{\wedge}$ rozszerzyć $\text{t}^{\wedge}$ albo t $\text{t}^{\wedge}$ zwiększyć
zwiększyć t.c. tażyc $\text{t}^{\wedge}$ roztaczyć $\text{t}^{\wedge}$

Uwaga. Wyrazy złożone z podwójnych przyjmiów roz i prze wyrażają się za po-mocą podwójnego przekreślenia ♀ ♀
np. przedat ♀ rozprzedat ♀ ♀

b. w rzeczownikach w których pierwsza syllaba stanowi przyimek roz podobnie przekreśla się pierwsza litera np. rozboj-nik ♀

c. W wyrazach gdzie po rz jest p to rz pisze się osobno a p się nie przekreśla np. roprawa $\text{r}^{\wedge} \text{v}_1$; bo gdyby p było przekreślone toby się czytało prerprawa ♀ v_1

d. W wyrazach gdzie rz broni jak sz to lepiej pisac prrox sz np. krywda
patrec $\text{p}^{\wedge} \text{t}^{\wedge} \text{r}^{\wedge} \text{e}^{\wedge} \text{c}$

O końcówkach

§ 13. Dla skrócenia rzeczowników, przy-
mianników, imionów it.p. używają się

w stenografii znaki warunkowe następujące
Dla reczowników wybiera się znak. 3
Dla sprymiotników - - - - 3
Dla imiesłowów - - - - 3
Dla słów - - - - - 3

Przykłady dla końcówek.

a) w reczownikach

- 1) Rozstrzygnięcie t
- 2) Uroczystość u
- 3) dodawanie L
- 4) dla sprzymierzeńców s t
- 5) dla sprymiotników

b) dla sprymiotników

- 1) chłubni świadectwami s t
- 2) łatyjszy t
- 3) telegraficzna wiadomość s t
- 4) kotorowa chustka z s

c. dla imiesłowów.

- 1) Kochającemu synowi z n
- 2) Biegającemu koniowi z n
- 3) Spiewającemu ptakowi z n
- 4) Grającemu artyscie z n

d. dla słów.

- 1) doglądać chorego z t s
- 2) przedawać książki s t n
- 3) kupować suknie z n
- 4) przyносić pieniądze s t g

Przykłady bardziej skomplikowane dla końcówek.

Rozstrzygnięcie tej kwestii jest bardzo ważne
t u m y n l u e

Dla przyjedźających żadnej zabawy tu niema
s t z e l b u -

Trzeba pilnie doglądać dzieci
s t g u s t t e

Każda grajcomu nagrodę
t z d w e

sany projekt nie będzie przyjęty.

N ~ L . X

W rozprzedał wszystkie kolorowe chustki
z f o n s w s t r

O samogłoskach.

§14. Samogłoski piszą się zawsze na po-
czątku słów swoimi znakami, takie i na
koncu. Piszą się albo w połączeniu z in-
nymi literami, albo osobno. Jeśli spółgłoska
stenograficzna nie ma tego samego kierun-
ku co samogłoska, to one się łączą, w prze-
ciwnym razie samogłoska pisze się osobno.
np. Od / Do / To !

Papier / Bibuła / Biblija / Ba-
ba / Mimo / Mama / oddać /
aby / ja .. jak .. nie .. się ..
jednej / l. jej ..

Samogłoski są następujące:

A E I Y O U Ą Ę

§15. Niektóre wyrazy stają się dwuznacze-
mi jakoś: pewnością że powinność że
w takim razie między p i w dodaje się
albo e albo o.

Takie: nos i nas i je placu że pa-
lec że policyja że, wiele ot wola et pra-
wa że oprawa że

§16. Samogłoski nosowe a i e wyrzają się
przez om albo en np. życzeń pisz życzeń
dab domb że te

Gdzie nasowa niewyrażona jest w słowie, mo-
że się opuszczać np: wzgli pisz wzgli

§17. Nosowe nieróżne na koncu wyrazów
wyrzają się przez odpowiednie inaki samo-
głosek z dodatkiem ogonków podobnych na-
szym nosowym np: moja → matka →

§18. Niektóre mniej znaczące wyrazy a nieno-
rzuające myśli moina opuszczać np:
wkrótce daleko erasie; wyraz daleko mo-
ina opuścić. Wykonując pisz koniczyć, roz-
poznać pisz poznać

§19. Można nawet zmieniać zdania i okre-
sy, wyrażając krócej np.: zamiast okresu:
można więcej korzystać osiągnąć z tego pisać
libysmy: można korzystać mieć i t.p.
Współwiarystwo pisze się towarzystwo.
On znikozemniat pisz doniczego

Takie i wyrazy można skracić np.: stoli-
cęk z m., dzieciączek z m. kawałeczek z m.
W słowach, w czasie przyszłym, można
wyrażać przyników: na, za, po, z itp.
zamiast będą pisać, pisz: napisać, będę
grać, zagram, będę tanęczyć potanęczyć, be-
dzie robić, zrobię:-

O rozdzieleniu wyrazów

§20. Dla ułatwienia tak czytania jak
pisania, a szczególnie w wyrazach skła-
danych, któreby stenograficznie wypisane
zazwyczaj bywały przekształcone mo-
żna je rozdzielać; przez co ułatwia się je-
szcze dodanie niezbędnych wyrazom
samogłosek np.:
niepotakalo z m. pisz: nie-potakalo. § 20

gdziekolwiekbać z m. gdzie-kolwiek
bać? z m. nie z. jaki z.
dostatecznie z m. do s. sta z tecnie z.
wynajduje z m. pisz: wy e. najduje z.
nateneras z m. na - ten z m. nas z.
ciudroziemski z m. ciudro z. ziemski z.
skadkolwiek z m. skad z. kolwiek z.
potem z m. po z tem z.
ponieważ z m. po z nie z. war e.
odtrącić z m. od z trącić z.
zejac z m. z m.
do niczego z m. do / ni z. orego z.
wynagrodzenie z m. e. e. e.
pod niedostatkiem z m. pisz: nie z. dosta-
kiem z m.

berboina z m. bez z boina z.
sieryli - sze v iigli v.

O punktach i przecinkach.

§ 21. Punktów i przecinków zwyczajnych nie używamy w naszej stenografii, bo te są literami (samogłoskami) u nas. Pisze my zas zamiast punktu inak taki - a zamiast przecinka - znak zapytania i wykrzyknik zwyczajne.

O liczbownikach.

§ 22. Do dziesięciu piszemy zwyczajnymi liczbami 1. 2. 3. 4. itd. Od dziesięciu zamiast zera używamy punktu np. 10 piszemy 2. 200 - 2.. 2000 pisze się z ts 2¹ 2 miliony 2 ML 2¹ pierwszej 1¹ pół ½ napół ½ dziesiątkowąć 10 Wyrażenia dwa razy. trzy razy piszemy 2 3

§ 23. Imiona, nazwiska, miasta, osób podkreśla się i pisze się ... np: Leon dyn Le Warszawa Wa

Znaki symboliczne

Jesus Christus	+
Chrystogram	+
Niedziela	↔ to jest N+
Matka Boska	○ + M+
Święty, święta	+ S+
Ksiądz	X
Kościół	†
Krzyż	‡
Męczennik, męczenników	○ + t.j. M+ k
wokół,około	○
ziemia	⊖
świat	⊕
książki	Xm
sprawiedliwość	+
dokument	≡ Książę X
kwadrat, kwadratowy	□
stolice	○
księżyce	†
król, królowa	↑ ↓, królowie †
królestwo	↓
nadzieja	↓
Opatrność	○

Modlitwa ranska.

• ۷۸ ۹۳

4 2 7 9
or - o h. j reem &
4 2 7 9 4 h. 0
4 2 7 9 4 0 1 e L.
4 2 7 9 4 0 1 / L
4 2 7 9 4 0 1 L
4 2 7 9 4 0 1 L

va Panská.

三

— 7 0 7
— h. f. reem h.
— 94 h. ♂
9 200 / e. L.
— — — / 1 bag
.. e. g. v. v. m.
8 9 26 = ee =

Tabela liter tāčča alfabet.